

SOSTEn EU-vaalitavoite 1

EU-politiikka vahvistaa osallisuutta, kestävää yhteiskunnallista kehitystä ja ottaa kaikki mukaan

Euroopan unionin politiikka valjastetaan rakentamaan hyvinvointitalouden mukaista tulevaisuutta. Muutos tapahtuu sekä politiikan sisällöissä että politiikan prosesseja tehostamalla.

SOSTE SUOSITTELEE:

- Euroopan unionin tulevaisuusstrategia pohjataan hyvinvointitaloudelle.
- Unionin politiikan tavoitteeksi asetetaan eriarvoisuuden vähentäminen, osallisuuden lisääminen ja kestävä yhteiskunnallinen kehitys, joka ottaa kaikki ihmiset mukaan. Hyvinvointitalous näkyy kaikissa politiikoissa.
- Unioni ajaa sosiaaliturvan kehittämistä ja panostaa terveyden edistämiseen.
- Ilmastonmuutos, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus huomioidaan kaikissa politiikoissa.
- Unionin politiikan vaikuttavuutta vahvistetaan. Tämä tehdään eurooppalaista ohjausjaksoa kehittämällä, hyödyntämällä budjettia kestävän kehityksen tavoittelussa sekä tekemällä rohkeampaa politiikkaa unionissa.

SOSTE suosittelee hyvinvointitaloutta Euroopan unionin strategiseksi tavoitteeksi. SOSTEn ja suomalaisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen määrittelemä hyvinvointitalouden visio tiivistyy ajatukseen ”yhdessä tehty hyvä elämä kaikille”. Vision päämäärä on ihmisen hyvinvointi ja hyvän elämän edellytysten turvaaminen kaikille. Hyvinvointitaloudellinen ajattelu tunnistaa globaalisti demograafisten, sosiaalisten, taloudellisten ja ekologisten tekijöiden merkityksen hyvinvoinnille. Siksi se onkin oivallinen lähtökohta Euroopan tulevaisuusstrategialle.

Strategian tulee jalkautua kaikille politiikan alueille unionissa, mutta niin, että tavoitteet eivät ole keskenään ristiriitaisia. Strategian täytyy tulevaisuudessa ohjata nykyistä voimakkaammin unionin politiikan välineitä, kuten EU-lainsäädäntöä ja eurooppalaista ohjausjaksoa. Näin luodaan johdonmukainen polku visiosta strategiaa kautta politiikkaan.

Keskeiset tavoitteet EU-politiikalle hyvinvointitalouden visiosta

Euroopan unionin politiikan täytyy tulevina vuosina ja vuosikymmeninä tavoitella osallisuuden vahvistamista, eriarvoisuuden vähentämistä sekä kestävän kehityksen varmistamista. Tämä vaatii konkreettisia toimia.

Unionin tulee kehittää sosiaaliturvaa ja terveyden edistämistyötä. Eurooppalaisia sosiaalisen suoje- lun järjestelmiä vahvistetaan ja hyvinvointia tukeviin kansallisiin palvelujärjestelmiin investoidaan esimerkiksi Euroopan rakennerahastojen kautta.

Koko Euroopan tasolla täytyy rakentaa köyhyyttä vähentäviä sosiaalietuusjärjestelmiä. Terveystoimintajärjestelmiä vahvistetaan, jotta ihmisten pääsy laadukkaaseen ja oikea-aikaiseen hoitoon parane- e. EU panostaa terveyden edistämiseen niin, että terveys ja hyvinvointi huomioidaan kaikkialla yhteis- kunnassa kouluista työpaikoille.

Muilla politiikan alueilla seuraavien vuosien aikana tulee tavoitella ilmastonmuutoksen hillintää sekä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Koulutuspolitiikan täytyy tarjota kaikille väestöryhmille mahdollisuus oman potentiaalinsa täysimääräiseen hyödyntämiseen.

Nämä poliittiset teot luovat edellytykset kestäväälle ja mukaan ottavalle talouskasvulle ja vakaalle yhteiskunnalliselle kehitykselle.

Lisää vaikuttavuutta ja konkreettisia tekoja

Unionin politiikan vaikuttavuutta täytyy vahvistaa. SOSTE suosittelee siksi seuraavia toimia:

- (1) Eurooppalaisen ohjausjakson sisältöjä ja painopisteitä muutetaan siten, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin tavoitteet sekä laajemmat sosiaali- ja terveyspoliittiset, ilmastopoliittiset, tasa-arvopoliittiset ja koulutuspoliittiset tavoitteet ovat koordinaatiossa velvoittavasti mukana.
- (2) Unionin budjetti sidotaan kestävän kehityksen tavoitteisiin.
- (3) EU-lainsäädäntöä käytetään hyvinvoinnin edellytysten vahvistamiseen.

Tähän saakka eurooppalaisen ohjausjakson fokus on ollut talous- ja työvoimapolitiikassa. Jatkossa ohjaus- jakson fokusta on laajennettava niin, että poliittiseen koordinaatioon sisällytetään sosiaali- ja terveys- politiikka, ilmastopoliittikka, tasa-arvopoliittikka ja koulutuspolitiikka. Mitä kattavammasi ohjausjakso muodostuu, sitä paremmin eri politiikan alueiden tavoitteiden toteutumista voidaan seurata ja niiden ristikkäisvaikutukset havaita.

EU-budjetti ja sen tavoitteet arvioidaan uudelleen. Budjetilla ja sen rahoittamilla ohjelmilla vastataan ennen kaikkea kestävä kehityksen haasteisiin. Jatkossa EU-lainsäädäntö tukee hyvinvointia ja hyvän elämän edellytyksiä nykyistä paremmin.

SOSTE näkee, että EU:n toimivaltaa voisi laajentaa sosiaaliasioissa erityisesti vähimmäistasojen määrittelyssä sekä niitä koskevien suositusten tekemisessä sitovammiksi (esim. vähimmäistoimeentulon puitteidirektiivi). Vähimmäisnormeja ja vertailuarvoja voitaisiin soveltaa ottaen huomioon jäsenmaiden erilaisuus ja kansalliset erityispiirteet. Vähimmäisnormeilla tulisi olla riittävästi velvoittavuutta, jotta niitä noudatetaan. SOSTEn mielestä EU:n toimivallan lisääminen mm. sosiaaliturvan vähimmäisarvojen määrittelyssä ei veisi päätävävaltaa kansalliselta sosiaalipolitiikalta, vaan vahvistaisi sosiaalipolitiikan arvoa. Unionin syrjinnän vastaista lainsäädäntöä vahvistetaan.

Taustaa: Edellinen strategia jäi osin torsoksi, nyt tarvitaan avarampi katse

EU:n politiikka on viime vuosina ollut varsin reaktiivista. Eurooppa 2020 -strategian mukaisesti unionin piti tavoitella älykästä, kestävä ja mukaan ottavaa kasvua, muuttaa Euroopan talouksien rakenteet ja parantaa koko talousalueen kilpailukykyä ja tuottavuutta. Näistä tavoitteista jouduttiin sekä joustamaan että luopumaan talouskriisin, kansalaisyhteiskunnan liikehdinnän ja poliittisten suhdanteiden muutosten takia.

Tämän päivän Euroopassa edellisen strategian tavoitteet ovat liian kapeat ja talouteen painottuneet. Talouteen liittyvien tavoitteiden lisäksi tarvitaan laajat yhteiskunnalliset tavoitteet, jotka nostavat esiin sosiaali- ja terveystaloudelliset, ilmaston, tasa-arvon sekä koulutuksen. Lisäksi tarvitaan sellaista EU-politiikkaa, jolla nämä tavoitteet aidosti saavutetaan.

SOSTEn visio Euroopan tulevaisuudelle on hyvinvointitalous. Euroopan unioni tarvitsee poliittiselle rohkeita sisällöllisiä tavoitteita, mutta niiden lisäksi unionin politiikan vaikuttavuutta täytyy parantaa.